

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 10 listopada 2022 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Procedury udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi – Dyrektywa 2014/24/UE – Udzielanie zamówień – Artykuł 2 ust. 1 pkt 10 – Pojęcie „wykonawcy” – Włączenie spółki jawnej pozbawionej osobowości prawnej – Artykuł 19 ust. 2 i art. 63 – Wspólne przedsiębiorstwo lub poleganie na zdolności innych powiązanych podmiotów – Artykuł 59 ust. 1 – Obowiązek przedłożenia jednego lub kilku jednolitych europejskich dokumentów zamówienia (JEDZ) – Cele JEDZ

W sprawie C-631/21

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Gerechtshof 's-Hertogenbosch (sąd apelacyjny w 's-Hertogenbosch, Niderlandy) postanowieniem z dnia 5 października 2021 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 14 października 2021 r., w postępowaniu:

Taxi Horn Tours BV

przeciwko

gemeente Weert,

gemeente Nederweert,

Touringcars VOF,

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: M. Safjan, prezes izby, N. Jääskinen i M. Gavalec (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Taxi Horn Tours BV – L.C. van den Berg, advocaat,

* Język postępowania: niderlandzki.

- w imieniu gemeente Weert i gemeente Nederweert – N.A.D. Groot, advocaat,
  - w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman i M.H.S. Gijzen, w charakterze pełnomocników,
  - w imieniu Komisji Europejskiej – P. Ondrůšek i G. Wils, w charakterze pełnomocników,
- podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii, wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2, 19, 59 i 63 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. 2014, L 94, s. 65) oraz rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/7 z dnia 5 stycznia 2016 r. ustanawiającego standardowy formularz jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia (Dz.U. 2016, L 3, s. 16).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Taxi Horn Tours BV a gemeente Weert i gemeente Nederweert (gminą Weert i gminą Nederweert, Niderlandy) (zwanymi dalej łącznie „gminami”) oraz Touringcars VOF w przedmiocie udzielenia przez gminy zamówienia publicznego obejmującego przewóz autobusowy na rzecz Touringcars VOF.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2014/24

- 3 Motywy 14, 15 i 21 dyrektywy 2014/24 mają następujące brzmienie:
  - „(14) Należy wyjaśnić, że pojęcie »wykonawców« powinno być interpretowane szeroko, tak aby obejmowało wszelkie osoby lub podmioty, które oferują wykonanie robót budowlanych, dostawę produktów lub świadczenie usług na rynku, niezależnie od formy prawnej, którą te osoby lub podmioty wybrały do celów prowadzenia działalności. W związku z tym firmy, oddziały, jednostki zależne, spółki cywilne, spółdzielnie, spółki akcyjne, uniwersytety – publiczne czy prywatne – oraz formy podmiotów inne niż osoby fizyczne powinny wszystkie być objęte zakresem pojęcia »wykonawc[y]«, bez względu na to, czy są one »osobami prawnymi« w jakichkolwiek okolicznościach.
  - (15) Należy doprecyzować, że grupy wykonawców, również w przypadku gdy przyjęły one formę tymczasowego stowarzyszenia, mogą brać udział w postępowaniach o udzielenie zamówienia, bez konieczności przyjmowania określonej formy prawnej. W zakresie, w jakim jest to konieczne – np. gdy wymagana jest odpowiedzialność solidarna – określona forma może być wymagana w sytuacji, gdy takim grupom udzielono zamówienia [...].

[...]

(21) Zamówienia publiczne, których udzielają instytucje zamawiające działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych i które wchodzą w zakres tych rodzajów działalności, objęte są dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE [z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającą dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. 2014, L 94, s. 243)]. Zamówienia udzielane przez instytucje zamawiające w kontekście świadczonych przez nie usług w dziedzinie transportu morskiego, przybrzeżnego lub rzeczno objęte są zakresem stosowania niniejszej dyrektywy”.

4 Artykuł 2 tej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„1. Na użytek niniejszej dyrektywy zastosowanie mają następujące definicje:

[...]

10. »wykonawca« oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, podmiot publiczny lub grupę takich osób lub podmiotów, w tym tymczasowe stowarzyszenie przedsiębiorstw, które oferują na rynku wykonanie robót budowlanych lub obiektu budowlanego, dostawę produktów lub świadczenie usług;

[...]”.

5 Artykuł 18 tej dyrektywy, zatytułowany „Zasady udzielania zamówień”, stanowi w ust. 1 akapit pierwszy:

„Instytucje zamawiające zapewniają równe i niedyskryminacyjne traktowanie wykonawców oraz działają w sposób przejrzysty i proporcjonalny”.

6 Artykuł 19 tej dyrektywy, zatytułowany „Wykonawcy”, stanowi w ust. 2:

„Grupy wykonawców, w tym tymczasowe stowarzyszenia, mogą brać udział w postępowaniach o udzielenie zamówienia. Instytucje zamawiające nie mogą wymagać od nich posiadania określonej formy prawnej, by grupy te mogły przedłożyć ofertę lub wniosek o dopuszczenie do udziału.

W razie potrzeby instytucje zamawiające mogą w dokumentach zamówienia sprecyzować sposób, w jaki grupy wykonawców mają spełnić wymogi dotyczące sytuacji ekonomicznej i finansowej lub zdolności technicznej i zawodowej, o których mowa w art. 58, pod warunkiem że jest to obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne. Państwa członkowskie mogą określić standardowe warunki określające, w jaki sposób grupy wykonawców mają spełniać te wymogi.

[...]”.

- 7 Artykuł 59 dyrektywy 2014/24, zatytułowany „Jednolity europejski dokument zamówienia”, stanowi w ust. 1:

„W chwili składania wniosków o dopuszczenie do udziału lub ofert instytucje zamawiające przyjmują jednolity europejski dokument zamówienia obejmujący zaktualizowane oświadczenie własne jako dowód wstępny zastępujący zaświadczenia wydawane przez organy publiczne lub osoby trzecie na potwierdzenie, że dany wykonawca spełnia którykolwiek z poniższych warunków:

- a) nie znajduje się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 57, w przypadku której wykonawcy muszą lub mogą zostać wykluczeni;
- b) spełnia stosowne kryteria kwalifikacji określone zgodnie z art. 58;
- c) w stosownych przypadkach – spełnia obiektywne zasady i kryteria ustalone zgodnie z art. 65.

W przypadku gdy wykonawca polega na zdolności innych podmiotów na mocy art. 63, jednolity europejski dokument zamówienia zawiera również informacje, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, w odniesieniu do takich podmiotów.

Jednolity europejski dokument zamówienia obejmuje formalne oświadczenie wykonawcy stwierdzające, że odpowiednia podstawa wykluczenia nie ma zastosowania lub że odpowiednie kryterium kwalifikacji jest spełnione, a także zawiera istotne informacje wymagane przez instytucję zamawiającą. Ponadto jednolity europejski dokument zamówienia określa organ publiczny lub osobę trzecią odpowiedzialną za wystawienie dokumentów potwierdzających i zawiera formalne oświadczenie, z którego wynika, że wykonawca będzie w stanie na żądanie i bez zwłoki przedstawić te dokumenty potwierdzające.

Jeżeli instytucja zamawiająca może uzyskać dokumenty potwierdzające bezpośrednio za pomocą bazy danych, zgodnie z ust. 5, jednolity europejski dokument zamówienia zawiera także informacje wymagane w tym celu, takie jak adres internetowy bazy danych, wszelkie dane identyfikacyjne oraz, w stosownych przypadkach, niezbędne oświadczenie o wyrażeniu zgody.

Wykonawcy mogą ponownie wykorzystać jednolity europejski dokument zamówienia, który został już użyty we wcześniejszym postępowaniu o udzielenie zamówienia, pod warunkiem że potwierdzą, iż informacje w nim zawarte są nadal prawidłowe”.

- 8 Artykuł 63 tej dyrektywy, zatytułowany „Poleganie na zdolności innych podmiotów”, stanowi w ust. 1:

„W odniesieniu do kryteriów dotyczących sytuacji ekonomicznej i finansowej, określonych zgodnie z art. 58 ust. 3, oraz kryteriów dotyczących zdolności technicznej i zawodowej, określonych zgodnie z art. 58 ust. 4, wykonawca może, w stosownych przypadkach oraz w odniesieniu do konkretnego zamówienia, polegać na zdolności innych podmiotów, niezależnie od charakteru prawnego łączących go z nimi powiązań. W odniesieniu do kryteriów dotyczących wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, określonych w załączniku XII część II lit. f), lub dotyczących stosownego doświadczenia zawodowego wykonawcy mogą jednak polegać na zdolności innych podmiotów tylko wtedy, gdy te ostatnie zrealizują roboty budowlane lub usługi, odnośnie do których takie zdolności są niezbędne. W przypadku gdy wykonawca chce polegać na zdolności innych podmiotów, musi udowodnić instytucji zamawiającej, że będzie dysponował niezbędnymi zasobami, przedstawiając na przykład w tym celu stosowne zobowiązanie takich podmiotów.

Instytucja zamawiająca sprawdza, zgodnie z art. 59, 60 i 61, czy podmioty, na których zdolności wykonawca zamierza polegać, spełniają odpowiednie kryteria kwalifikacji i czy istnieją podstawy wykluczenia na mocy art. 57. Instytucja zamawiająca wymaga, by wykonawca zastąpił podmiot, który nie spełnia stosownego kryterium kwalifikacji lub wobec którego istnieją obowiązkowe podstawy wykluczenia. Instytucja zamawiająca może wymagać lub może być zobowiązana przez państwo członkowskie do wymagania, by wykonawca zastąpił podmiot, wobec którego istnieją nieobowiązkowe podstawy wykluczenia.

Jeżeli wykonawca polega na zdolności innych podmiotów w odniesieniu do kryteriów dotyczących sytuacji ekonomicznej i finansowej, instytucja zamawiająca może wymagać od wykonawcy i tych podmiotów solidarnej odpowiedzialności za realizację zamówienia.

Na tych samych warunkach grupa wykonawców, o której mowa w art. 19 ust. 2, może polegać na zdolności członków tej grupy lub innych podmiotów”.

Dyrektywa 2014/25

- 9 Artykuł 11 dyrektywy 2014/25, zatytułowany „Usługi transportowe”, stanowi:

„Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do działalności obejmującej zapewnianie lub obsługę sieci świadczących usługi dla odbiorców publicznych w obszarze transportu kolejną, systemami automatycznymi, tramwajami, trolejbusami, autobusami lub kolejami linowymi.

Odnosnie do usług transportowych uznaje się, że sieć istnieje, jeżeli usługi są świadczone zgodnie z warunkami działania określonymi przez właściwy organ państwa członkowskiego, takimi jak warunki na obsługiwanych trasach, wymagana zdolność przewozowa lub częstotliwość usług”.

Rozporządzenie wykonawcze nr 2016/7

- 10 Motyw 1 rozporządzenia wykonawczego nr 2016/7 ma następujące brzmienie:

„Jednym z głównych celów dyrektyw [2014/24] i [2014/25] jest zmniejszenie obciążeń administracyjnych w stosunku do instytucji zamawiających, podmiotów zamawiających oraz wykonawców, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw. Kluczowym elementem tych starań jest jednolity europejski dokument zamówienia. Standardowy formularz jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia powinien w związku z tym zostać zredagowany w taki sposób, aby wyeliminować potrzebę przedstawiania znacznej liczby zaświadczeń lub innych dokumentów odnoszących się do kryteriów wykluczenia i kwalifikacji. Z tego samego względu standardowy formularz powinien również zawierać stosowne informacje w odniesieniu do podmiotów, na których zdolnościach polega wykonawca, tak aby weryfikacja informacji mogła być przeprowadzana łącznie z weryfikacją dotyczącą głównego wykonawcy oraz na takich samych warunkach”.

- 11 Załącznik 1 do tego rozporządzenia, zatytułowany „Instrukcje”, stanowi:

„Jednolity europejski dokument zamówienia jest składanym przez wykonawców oświadczeniem własnym stanowiącym dowód wstępny, zastępującym zaświadczenia wydawane przez organy publiczne lub osoby trzecie. Jak określono w art. 59 dyrektywy [2014/24], stanowi on oficjalne oświadczenie wykonawcy, w którym stwierdza on, że nie znajduje się w jednej z sytuacji, w przypadku której wykonawcy muszą lub mogą zostać wykluczeni, że spełnia stosowne kryteria

kwalifikacji oraz że, w stosownych przypadkach, spełnia obiektywne zasady i kryteria ustalone na potrzeby ograniczenia liczby kwalifikujących się kandydatów, którzy zostaną zaproszeni do udziału. Dokument ten ma na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych wynikających z wymogu przedstawienia znacznej liczby zaświadczeń lub innych dokumentów związanych z kryteriami wykluczenia i kwalifikacji.

[...]

Wykonawcy mogą zostać wykluczeni z postępowania o udzielenie zamówienia lub podlegać odpowiedzialności karnej na mocy prawa krajowego w przypadkach poważnego wprowadzenia w błąd przy wypełnianiu jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia lub, ogólnie, przy przedstawianiu informacji wymaganych do weryfikacji braku podstaw wykluczenia lub spełnienia kryteriów kwalifikacji bądź też w przypadku odmowy przedstawienia takich informacji lub gdy wykonawcy nie są w stanie przedłożyć dokumentów potwierdzających.

Wykonawcy mogą ponownie wykorzystać informacje przedstawione w jednolitym europejskim dokumencie zamówienia, który został już użyty we wcześniejszym postępowaniu o udzielenie zamówienia, jeżeli informacje te są nadal prawidłowe i w dalszym ciągu istotne. Najprostszym sposobem, by to zrobić, jest wprowadzenie informacji w nowym jednolitym europejskim dokumencie zamówienia z wykorzystaniem odpowiednich funkcji udostępnionych w tym celu w ramach wyżej wspomnianego elektronicznego serwisu poświęconego jednolitemu europejskiemu dokumentowi zamówienia. Oczywiście możliwe będzie również ponowne wykorzystanie informacji z użyciem innych sposobów kopiowania i wklejania informacji, na przykład wykorzystanie informacji przechowywanych w urządzeniach informatycznych wykonawcy (komputerach, tabletach, serwerach itd.).

[...]

Jak wcześniej wspomniano, jednolity europejski dokument zamówienia obejmuje oficjalne oświadczenie wykonawcy stwierdzające, że odpowiednie podstawy wykluczenia nie mają zastosowania, że odpowiednie kryteria kwalifikacji są spełnione i że wykonawca przedstawi odpowiednie informacje wymagane przez instytucję zamawiającą lub podmiot zamawiający.

[...]

Wykonawca, który bierze udział samodzielnie i nie polega na zdolności innych podmiotów w celu spełnienia kryteriów kwalifikacji, musi wypełnić jeden jednolity europejski dokument zamówienia.

Wykonawca, który bierze udział samodzielnie, lecz polega na zdolności co najmniej jednego innego podmiotu, musi dopilnować, by instytucja zamawiająca lub podmiot zamawiający otrzymały jego własny jednolity europejski dokument zamówienia wraz z odrębnym jednolitym europejskim dokumentem zamówienia zawierającym stosowne informacje [...] odnoszące się do każdego z podmiotów, na których wykonawca polega.

Wreszcie w przypadku gdy grupy wykonawców, w tym tymczasowe stowarzyszenia, biorą wspólnie udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia, należy przedstawić odrębny jednolity europejski dokument zamówienia zawierający informacje wymagane w częściach II–V dla każdego z biorących udział wykonawców.

We wszystkich przypadkach, w których więcej niż jedna osoba jest członkiem organów administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych wykonawcy lub posiada w przedsiębiorstwie wykonawcy uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne, każda z tych osób może być zobowiązana do podpisania tego samego jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia, zależnie od przepisów krajowych, w tym przepisów regulujących ochronę danych.

[...]

Prawo niderlandzkie

Ustawa o zamówieniach publicznych

- 12 Aanbestedingswet 2012 (ustawa o zamówieniach publicznych) z dnia 1 listopada 2012 r. (Stb. 2012, nr 542), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwana dalej „ustawą o zamówieniach publicznych”) dokonuje transpozycji do prawa niderlandzkiego dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz.U. 2004, L 134, s. 1) oraz dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz.U. 2004, L 134, s. 114). Niektóre dziedziny objęte tą ustawą są uregulowane w Besluit van 11 februari 2013, houdende de regeling van enkele onderwerpen van de Aanbestedingswet 2012 (Aanbestedingsbesluit) (dekrecie z dnia 11 lutego 2013 r. w sprawie niektórych dziedzin ustawy o zamówieniach publicznych z 2012 r.), który stanowi w art. 2:

„1. Oświadczenie własne, o którym mowa w art. 2.84 ustawy [o zamówieniach publicznych], zawiera co najmniej następujące informacje:

- a. informacje o instytucji zamawiającej lub przedsiębiorstwie działającym w szczególnym sektorze i procedurze udzielania zamówień publicznych;
- b. informacje o wykonawcy;
- c. oświadczenie dotyczące podstaw wykluczenia;
- d. oświadczenie o warunkach przydatności oraz oświadczenie dotyczące specyfikacji technicznych i warunków wykonania dotyczących środowiska;
- e. oświadczenie dotyczące sposobu, w jaki kryteria wyboru zostały spełnione;
- f. oświadczenie o prawidłowości wypełnionego oświadczenia własnego i uprawnień osoby podpisującej;
- g. data i podpis.

[...]

3. Wzór lub wzory oświadczenia pod przysięgą są określone w rozporządzeniu ministerialnym”.

13 Zgodnie z art. 2.52 tej ustawy:

„[...]”

3. Stowarzyszenie wykonawców może składać oferty lub kandydować.

4. Instytucja zamawiająca nie może wymagać od stowarzyszeń wykonawców posiadania określonej formy prawnej do celów przedłożenia oferty lub wniosku o dopuszczenie do udziału”.

14 Artykuł 2.84 ustawy o zamówieniach publicznych stanowi:

„1. Oświadczenie własne to oświadczenie złożone przez wykonawcę, w którym wskazuje on:

a. czy mają do niego zastosowanie podstawy wykluczenia;

b. czy spełnia on warunki przydatności wymagane w ogłoszeniu lub w dokumentach zamówienia;

c. czy przestrzega on lub będzie przestrzegał specyfikacji technicznych i warunków wykonania dotyczących środowiska i dobrostanu zwierząt lub opierających się na względach społecznych;

d. czy spełnia kryteria wyboru, a jeśli tak, to w jaki sposób.

2. Dane i informacje, które mogą być wymagane w oświadczeniu, i wzorzec lub wzorce tego oświadczenia określone są w drodze rozporządzenia administracyjnego o zakresie ogólnym lub na jego podstawie”.

15 Zgodnie z art. 2.85 tej ustawy:

„1. Instytucja zamawiająca wymaga od wykonawcy, aby na poparcie swojego wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub oferty złożył oświadczenie własne zgodnie z udostępnionym w tym celu wzorcem, oraz określa dane i informacje, które muszą być w nim zawarte.

2. Instytucja zamawiająca nie wymaga od wykonawcy, aby na poparcie swojego wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub oferty przedstawił dane i informacje w inny sposób niż oświadczenie własne, jeżeli mogą one być wymagane w tym oświadczeniu.

3. Instytucja zamawiająca może jedynie zwrócić się do wykonawcy o dołączenie do jego oświadczenia własnego dowodów niezwiązanych z danymi i informacjami, których można żądać w oświadczeniu własnym, chyba że chodzi o dowody, o których mowa w art. 2.93 ust. 1 lit. a), jeśli są one objęte zawartym w nim wykazem, lub w art. 2.93 ust. 1 lit. b).

4. Wykonawca, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, może złożyć wykorzystane już oświadczenie własne, pod warunkiem że potwierdzi, iż zawarte w nim informacje są nadal aktualne”.

Kodeks cywilny

- 16 Zgodnie z art. 7A:1655 Burgerlijk Wetboek (kodeksu cywilnego):

„Spółka cywilna jest umową, na mocy której dwie osoby lub więcej osób zobowiązuje się do wspólnego działania w celu podzielenia między sobą zysku, który z tego wynika”.

Kodeks handlowy

- 17 Artykuł 16 Wetboek van Koophandel (kodeksu handlowego) stanowi:

„Spółka jawna jest spółką cywilną zawartą w celu prowadzenia działalności handlowej pod wspólną nazwą”.

- 18 Zgodnie z art. 17 ust. 1 tego kodeksu:

„Każdy ze wspólników, który nie został pozbawiony uprawnienia do reprezentowania, jest uprawniony do działania, wydatkowania i otrzymywania środków w imieniu spółki oraz do zaciągania zobowiązań wobec osób trzecich i do zobowiązywania osób trzecich wobec spółki”.

- 19 Z art. 18 tego kodeksu wynika, co następuje:

„W spółkach jawnych każdy ze wspólników jest solidarnie odpowiedzialny za zobowiązania spółki”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 20 Taxi Horn Tours zapewniał do dnia 1 sierpnia 2019 r. przewóz uczniów szkół podstawowych w ramach lekcji wychowania fizycznego (zwany dalej „transportem klasy gimnastycznej”), w wykonaniu udzielonego mu przez gminy zamówienia publicznego.
- 21 Po podjęciu decyzji o nieprzedłużeniu tego zamówienia gminy zorganizowały europejskie otwarte postępowanie przetargowe na przewóz klasy gimnastycznej na okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do końca roku szkolnego 2027/2028. Kryterium udzielenia zamówienia była oferta najkorzystniejsza z gospodarczego punktu widzenia.
- 22 Poradnik dotyczący tego zamówienia publicznego sporządzony przez gminy przewidywał w szczególności, że w celu zapewnienia prawidłowości i ważności oferty przedstawiciel upoważniony do reprezentowania przedsiębiorstwa i do zaciągania zobowiązań w jego imieniu podpisuje JEDZ, ofertę i załączniki. Ponadto grupy przedsiębiorstw przewozowych składające ofertę miały wyznaczyć osobę do kontaktu. Każdy członek takiej grupy miał być solidarnie odpowiedzialny za wykonanie umowy przewozu. Wreszcie poradnik ten stanowił, że oferta powinna być kompletna i zawierać w szczególności należycie wypełniony i podpisany w ważny sposób JEDZ.
- 23 Gminy, które otrzymały dwie oferty: jedną z Touringcars i drugą z Taxi Horn Tours, poinformowały ten drugi podmiot o zamiarze udzielenia zamówienia Touringcars.
- 24 Taxi Horn Tours wystąpił zatem do Rechtbank Limburg (sądu rejonowego w Limburgu, Niderlandy) o zastosowanie środków tymczasowych mających na celu, po pierwsze, odrzucenie oferty Touringcars, a po drugie, udzielenie mu zamówienia.

- 25 Po oddaleniu tego wniosku postanowieniem z dnia 12 lutego 2020 r. gminy zawarły z Touringcars umowy na przewóz klasy gimnastycznej od dnia 1 marca 2020 r.
- 26 Taxi Horn Tours odwołał się od tego postanowienia do *Gerechthof's-Hertogenbosch* (sądu apelacyjnego w's-Hertogenbosch, Niderlandy), który jest sądem odsyłającym. Sąd ten wskazał, że oferta Touringcars została złożona przez F, który również złożył w imieniu tej spółki JEDZ. Powstało w związku z tym pytanie, czy Touringcars miała prawo dostarczyć tylko jeden JEDZ dla tej spółki jawnej, czy też każdy wspólnik powinien był dostarczyć swój własny JEDZ.
- 27 W tym względzie Taxi Horn Tours podniósł, że Touringcars jest stałym stowarzyszeniem przedsiębiorstw jego dwóch wspólników, a tym samym grupą przedsiębiorstw. Dlatego też zachowania i oświadczenia obu wspólników powinny być oceniane w świetle ich własnego JEDZ.
- 28 Gminy proponują natomiast rozróżnienie pomiędzy stowarzyszeniami tymczasowymi a stowarzyszeniami stałymi. Pojęcie „grupy wykonawców” w rozumieniu prawa zamówień publicznych Unii odnosi się ich zdaniem do stowarzyszenia tymczasowego. Tymczasem, wedle ich stanowiska, spółka jawna jest stowarzyszeniem, o którym mowa w motywie 14 dyrektywy 2014/24, a zatem jako całość nie stanowi grupy wykonawców, lecz tylko jednego wykonawcę. Ponadto zdaniem gmin ocena, jakiej należy dokonać w odniesieniu do wspólników, może zostać dokonana w odniesieniu do pkt A części III JEDZ, dotyczącej podstaw wykluczenia, która nakłada na wykonawców obowiązek podania podstaw związanych z wyrokami skazującymi za przestępstwo.
- 29 Sąd odsyłający wskazał, że Touringcars jest spółką jawną wpisaną do rejestru handlowego, utworzoną w dniu 1 stycznia 2011 r. na czas nieokreślony. Zatrudnia ona 82 osób i prowadzi działalność w zakresie „okazjonalnego przewozu drogowego osób, przewozu taksówką oraz handlu i naprawy samochodów osobowych i lekkich pojazdów użytkowych”. Wspólnikami Touringcars są K BV, który zatrudnia 39 osób, oraz F Touringcars BV, który ze swej strony nie zatrudnia personelu. F jest dyrektorem Touringcars i posiada pełnomocnictwo ogólne. Wspólnicy ci prowadzą swoje własne przedsiębiorstwo przewozowe. K jest członkiem zarządu K BV, natomiast F jest pełnomocnikiem K BV i dyrektorem handlowym. Wreszcie jedynym członkiem zarządu i akcjonariuszem F Touringcars BV jest F Beheer BV, której jedynym członkiem zarządu i akcjonariuszem jest F.
- 30 Pismem z dnia 27 stycznia 2020 r. K oświadczył, że w styczniu 2011 r. udzielił F pełnomocnictwa ogólnego, w charakterze członka zarządu upoważnionego do samodzielnego działania, w celu reprezentowania K BV. Od tego czasu F zapewnia całość zarządu tą spółką. W tym samym czasie K BV utworzyła wraz z F Touringcars BV spółkę jawną pod nazwą „TouringcarsVOF”. W ramach tej spółki F i K konsultują się regularnie, ale F faktycznie kieruje przedsiębiorstwem.
- 31 Sąd odsyłający wskazuje, że w świetle art. 16 kodeksu handlowego w związku z art. 7A:1655 kodeksu cywilnego spółka jawna jest umową, której przedmiotem jest współpraca dwóch lub większej liczby osób, które zobowiązują się do wspólnego działania w celu prowadzenia działalności handlowej pod wspólną nazwą i osiągnięcia wspólnego zysku.
- 32 Sąd ten wskazał ponadto wyrok z dnia 19 kwietnia 2019 r., w którym Hoge Raad der Nederlanden (sąd najwyższy Niderlandów) orzekł, po pierwsze, że spółka jawna jest prawnym stosunkiem umownym zawartym w celu prowadzenia działalności handlowej pod wspólną nazwą w ramach stałego stowarzyszenia. Mimo że spółka jawna nie posiada osobowości prawnej, ustawodawstwo i orzecznictwo niderlandzkie przyznają jej w pewnym stopniu, gdy działa ona w stosunkach prawnych, niezależną pozycję w stosunku do wspólników rozpatrywanych odrębnie. W związku

z tym możliwe byłoby wszczęcie przez spółkę jawną postępowania sądowego we własnym imieniu lub ogłoszenie upadłości pod jej nazwą. Po drugie, brak osobowości prawnej skutkuje tym, że spółka jawna nie posiada we własnym imieniu praw podmiotowych i obowiązków. W przypadku gdy wspólnik działa w imieniu spółki jawnej, czyni to w imieniu wszystkich wspólników tej spółki (zwanym dalej „wspólnotą wspólników”) i zobowiązuje ich. Umowę zawartą ze spółką jawną należy zatem uznać za zawartą ze wspólnotą wspólników w ich charakterze wspólników. Po trzecie, ponieważ art. 18 kodeksu handlowego stanowi, że każdy ze wspólników jest solidarnie odpowiedzialny za zobowiązania spółki, każdy wspólnik jest odpowiedzialny za wszystkie zobowiązania wspólnoty wspólników. Po czwarte, wierzyciel wspólnoty wspólników może wystąpić zarówno przeciwko wspólnocie wspólników, jak i przeciwko każdemu ze wspólników z osobna. Wierzyciel spółki miałby zatem dwa konkurencyjne roszczenia wobec każdego ze wspólników, a mianowicie jedno wobec wspólnoty wspólników z odrębnego majątku spółki jawnej i drugie wobec osoby wspólnika z jego majątku prywatnego.

- 33 Taxi Horn Tours podniósł, że Touringcars korzysta ze środków udostępnionych jej przez przedsiębiorstwa wspólników.
- 34 Sąd odsyłający zastanawia się zatem, czy w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego ocena kandydatury podmiotów, które współpracują trwale w ramach odrębnego wspólnego przedsiębiorstwa może ograniczać się do samego wspólnego przedsięwzięcia, czy też musi obejmować każdego ze wspólników. Należy zatem ustalić, czy wykonawca może ograniczyć się do dostarczenia jednego JEDZ, jeżeli w skład owego wykonawcy wchodzi osoby fizyczne lub prawne będące wspólnikami.
- 35 W tych okolicznościach *Gerechtshof's-Hertogenbosch* (sąd apelacyjny w's-Hertogenbosch) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z wnioskiem o dokonanie wykładni art. 2, 19, 59 i 63 dyrektywy 2014/24 oraz rozporządzenia wykonawczego 2016/7, przedstawiając Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

„1) Jeżeli współpracujące ze sobą podmioty (osoby fizyczne lub prawne) prowadzą wspólne przedsiębiorstwo (w niniejszej sprawie w formie spółki jawnej):

- to czy każdy z tych współpracujących podmiotów powinien złożyć oddzielny jednolity europejski dokument zamówienia; czy
- jednolity europejski dokument zamówienia powinny złożyć oddzielnie wszystkie współpracujące podmioty oraz ich wspólne przedsiębiorstwo; czy
- jednolity europejski dokument zamówienia powinno złożyć jedynie wspólne przedsiębiorstwo?

2) Czy ma przy tym znaczenie:

- czy wspólne przedsiębiorstwo ma charakter tymczasowy, czy nie (trwały);
- że współpracujące osoby same są przedsiębiorcami;
- że współpracujące osoby prowadzą własne przedsiębiorstwa podobne do wspólnego przedsiębiorstwa, a w każdym razie prowadzą działalność na tym samym rynku;

- że wspólne przedsiębiorstwo nie ma osobowości prawnej;
  - że wspólne przedsiębiorstwo może posiadać odrębny (od majątku wspólników) majątek (z którego odpowiada za zobowiązania);
  - czy zgodnie z prawem krajowym wspólne przedsiębiorstwo jest upoważnione do reprezentacji współpracujących osób w zakresie udzielania informacji objętych jednolitym europejskim dokumentem zamówienia;
  - że zgodnie z prawem krajowym w przypadku spółki jawnej to wspólnicy (a zatem nie sama spółka jawna) zobowiązują się do wykonania zobowiązań wynikających z zamówienia i odpowiadają solidarnie za ich wykonanie?
- 3) Jeżeli znaczenie ma więcej niż jeden z czynników wymienionych w pytaniu 2, to jaki jest stosunek pomiędzy nimi? Czy niektóre z czynników mają większe znaczenie niż inne lub nawet znaczenie decydujące?
- 4) Czy w przypadku wspólnego przedsiębiorstwa wymaganie w każdym wypadku złożenia przez współpracującą w nim osobę oddzielnego jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia jest słuszne, gdy przy wykonywaniu zamówienia będą wykorzystywane również środki, które należą do odrębnego przedsiębiorstwa tej osoby (takie jak pracownicy lub inne zasoby przedsiębiorstwa)?
- 5) Czy wspólne przedsiębiorstwo musi spełniać określone wymogi, aby można było uznać je za jednego wykonawcę? Jeżeli tak, to jakie są to wymogi?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności

- 36 Jak wynika z motywu 21 dyrektywy 2014/24, zamówienia publiczne, których udzielają instytucje zamawiające działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych i które wchodzą w zakres tych rodzajów działalności, są objęte dyrektywą 2014/25.
- 37 W związku z tym, zgodnie z art. 11 dyrektywy 2014/25, dyrektywa ta ma zastosowanie w szczególności do „działalności obejmującej zapewnianie lub obsługę sieci świadczących usługi dla odbiorców publicznych w obszarze transportu [...] autobusami [...]”.
- 38 W tym względzie należy wskazać, że ani postanowienie odsyłające, ani uwagi na piśmie przedłożone Trybunałowi nie pozwalają na ustalenie, czy przesłanki określone w ten sposób w tym przepisie zostały spełnione, a w konsekwencji czy dyrektywa ta ma zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym.
- 39 Należy jednak stwierdzić dopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, ponieważ odpowiedź na zadane pytania mogłaby być sformułowana w identyczny sposób na podstawie dyrektywy 2014/24 lub dyrektywy 2014/25 (zob. podobnie wyrok z dnia 20 września 2018 r., Rudigier, C-518/17, EU:C:2018:757, pkt 44). Motywy 17 i 18 oraz art. 2 pkt 6, art. 37 ust. 2, art. 79 i art. 80 ust. 3 dyrektywy 2014/25 odpowiadają bowiem zasadniczo motywom 14 i 15, a także art. 2 ust. 1 pkt 10, art. 19 ust. 2, art. 56 ust. 3, art. 59 ust. 1 i art. 63 dyrektywy 2014/24.

- 40 W związku z tym okoliczność, że przed skierowaniem do Trybunału wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd odsyłający nie ustalił, która z dyrektyw – 2014/24 czy 2014/25 – ma zastosowanie w postępowaniu głównym, nie może podważyć domniemania znaczenia, jakie wiąże się z pytaniami prejudycjalnymi zadawanymi przez sądy krajowe. Domniemanie to może zostać obalone jedynie w wyjątkowych przypadkach, w szczególności gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wnioskowano, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu rozpoznawanego w postępowaniu głównym (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 grudnia 1995 r., *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, pkt 61; z dnia 28 listopada 2018 r., *Amt Azienda Trasporti e Mobilità i in.*, C-328/17, EU:C:2018:958, pkt 33).

Co do istoty

- 41 Poprzez swoje pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 59 ust. 1 dyrektywy 2014/24 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 10 i art. 63 tej dyrektywy, jak również w związku z załącznikiem 1 do rozporządzenia wykonawczego 2016/7, należy interpretować w ten sposób, że wspólne przedsiębiorstwo, które nie będąc osobą prawną, ma formę spółki podlegającej prawu krajowemu państwa członkowskiego, która jest wpisana do rejestru handlowego tego państwa członkowskiego, która mogła zostać utworzona zarówno tymczasowo, jak i na stałe, i której wspólnicy działają na tym samym rynku co ta spółka oraz są solidarnie odpowiedzialni za właściwe wykonanie zobowiązań przez nią zaciągniętych, musi przedstawić instytucji zamawiającej swój własny JEDZ, czy też JEDZ każdego ze wspólników.
- 42 Na wstępie należy wskazać, że zgodnie z akapitami od siedemnastego do dziewiętnastego załącznika 1 do rozporządzenia wykonawczego 2016/7:

„Wykonawca, który bierze udział samodzielnie i nie polega na zdolności innych podmiotów w celu spełnienia kryteriów kwalifikacji, musi wypełnić jeden jednolity europejski dokument zamówienia.

Wykonawca, który bierze udział samodzielnie, lecz polega na zdolności co najmniej jednego innego podmiotu, musi dopilnować, by instytucja zamawiająca lub podmiot zamawiający otrzymały jego własny jednolity europejski dokument zamówienia wraz z odrębnym jednolitym europejskim dokumentem zamówienia zawierającym stosowne informacje odnoszące się do każdego z podmiotów, na których wykonawca polega.

Wreszcie w przypadku gdy grupy wykonawców, w tym tymczasowe stowarzyszenia, biorą wspólnie udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia, należy przedstawić odrębny jednolity europejski dokument zamówienia zawierający informacje wymagane w częściach II–V dla każdego z biorących udział wykonawców”.

- 43 W tym względzie z art. 2 ust. 1 pkt 10 dyrektywy 2014/24 w związku z jej motywem 14 wynika, że pojęcie „wykonawcy” należy interpretować szeroko, tak aby obejmowało ono w szczególności każdą osobę lub podmiot oferujący świadczenie usług na rynku, niezależnie od formy prawnej, w jakiej wybrały one prowadzenie działalności, i niezależnie od tego, czy chodzi o osoby prawne, czy też nie.
- 44 Z powyższego wynika, że spółkę jawną w rozumieniu prawa niderlandzkiego można uznać za „wykonawcę” w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 tej dyrektywy.

- 45 Niemniej jednak wspomniana dyrektywa przyjmuje również szerokie rozumienie pojęcia „grupy wykonawców”. Zgodnie bowiem z art. 19 ust. 2 akapit pierwszy tej dyrektywy grupy wykonawców, w tym tymczasowe stowarzyszenia, mogą brać udział w procedurach zamówień publicznych, zaś instytucje zamawiające nie mogą wymagać od nich posiadania określonej formy prawnej, by grupy te mogły przedłożyć ofertę lub wnioski o dopuszczenie do udziału.
- 46 Należy zatem ustalić, czy spółkę jawną w rozumieniu prawa niderlandzkiego należy rozumieć jako wykonawcę, czy też jako grupę wykonawców w rozumieniu, odpowiednio, art. 2 ust. 1 pkt 10 i art. 19 ust. 2 dyrektywy 2014/24.
- 47 W tym względzie, wbrew twierdzeniom gmin, rządu niderlandzkiego i Komisji Europejskiej zawartym w ich uwagach na piśmie, pojęcie „grupy wykonawców” w rozumieniu art. 19 ust. 2 tej dyrektywy nie może być ograniczone wyłącznie do stowarzyszeń tymczasowych, z wyłączeniem grup lub stowarzyszeń przedsiębiorstw o charakterze stałym. Przepis ten dotyczy bowiem „grup wykonawców, w tym tymczasowych stowarzyszeń”. Z brzmienia tego przepisu jasno wynika, że stowarzyszenia tymczasowe są wymienione jedynie tytułem przykładu. W związku z tym pojęcie „grupy wykonawców” nie może być interpretowane w ten sposób, że ma ono zastosowanie wyłącznie do stowarzyszeń czasowych. Nie należy zatem dokonywać rozróżnienia pomiędzy grupami podmiotów gospodarczych w zależności od tego, czy mają one charakter tymczasowy, czy stały.
- 48 Ponadto z art. 59 ust. 1 dyrektywy 2014/24 wynika, że JEDZ realizuje trzy cele. Dokument ten stanowi bowiem oświadczenie własne jako dowód wstępny zastępujący zaświadczenia wydawane przez organy publiczne lub osoby trzecie na potwierdzenie, po pierwsze, że dany wykonawca nie znajduje się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 57 tej dyrektywy, w przypadku której wykonawcy muszą lub mogą zostać wykluczeni, po drugie, spełnia stosowne kryteria kwalifikacji określone zgodnie z art. 58 tej dyrektywy, oraz po trzecie, w stosownych przypadkach, spełnia obiektywne zasady i kryteria ustalone zgodnie z art. 65 tej dyrektywy.
- 49 JEDZ ma zatem zapewnić instytucji zamawiającej dokładny i wierny obraz sytuacji każdego wykonawcy, który wnosi o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub zamierza złożyć ofertę. W ten sposób JEDZ konkretyzuje cel art. 57 i 63 dyrektywy 2014/24, którym jest umożliwienie instytucji zamawiającej upewnienia się co do uczciwości i rzetelności każdego z oferentów, a tym samym braku zerwania więzi zaufania z danym wykonawcą (zob. podobnie wyroki: z dnia 19 czerwca 2019 r., Meca, C-41/18, EU:C:2019:507, pkt 29; z dnia 3 czerwca 2021 r., Rad Service i in., C-210/20, EU:C:2021:445, pkt 35).
- 50 W tym względzie należy zauważyć, że wśród informacji, które powinien wskazać wykonawca w JEDZ, nie znajdują się zasoby wspólników wspólnego przedsiębiorstwa. Nie ma zatem znaczenia, że wspólnicy spółki jawnej w rozumieniu prawa niderlandzkiego prowadzą działalność w tej samej dziedzinie działalności lub na tym samym rynku co ta spółka, ponieważ informacje te nie mogą zostać podane do wiadomości instytucji zamawiającej za pośrednictwem JEDZ wspólnego przedsiębiorstwa.
- 51 Ponadto istnienie odpowiedzialności solidarnej między spółką jawną a wspólnikami nie wystarcza, aby umożliwić instytucji zamawiającej upewnienie się, że spełnione są kryteria kwalifikacji podmiotowej. Na etapie badania dopuszczalności kandydatur instytucja zamawiająca dokonuje bowiem retrospektywnej oceny mającej na celu ocenę, czy oferent posiada cechy wskazujące na to, że dane zamówienie zostanie skutecznie wykonane. W tych okolicznościach brak tych cech nie

może być zrekomensowany istnieniem więzi prawnej o charakterze prospektywnym, na mocy którego członkowie spółki jawnej są prawnie zobowiązani do solidarnej odpowiedzialności między sobą za zobowiązania tej spółki (postanowienie z dnia 30 września 2022 r., ĒDIENS & KM.LV, C-592/21, niepublikowane, EU:C:2022:746, pkt 33).

- 52 W związku z tym aby umożliwić instytucji zamawiającej upewnienie się co do jego uczciwości, wspólne przedsiębiorstwo, takie jak spółka jawna w rozumieniu prawa niderlandzkiego, jest zobowiązane wskazać wszelkie podstawy wykluczenia obciążające każdego wspólnika lub każdą osobę zatrudnioną przez jednego z jego wspólników będącą członkiem organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego wspólnego przedsiębiorstwa lub posiadającą uprawnienia do reprezentowania, podejmowania decyzji lub kontroli w tym przedsiębiorstwie.
- 53 Ponadto, dla celów potwierdzenia rzetelności, należy uznać, że wspólne przedsiębiorstwo, takie jak spółka jawna w rozumieniu prawa niderlandzkiego, pragnie indywidualnie uczestniczyć w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub złożyć ofertę jedynie wówczas, gdy wykaże, że może wykonać dane zamówienie przy wykorzystaniu jedynie własnych zasobów osobowych i materialnych, innymi słowy – zasobów, które jego wspólnicy przekazali mu zgodnie z umową spółki i którymi swobodnie dysponuje. W takim przypadku wystarczy, aby spółka ta przedstawiła swój własny JEDZ instytucji zamawiającej.
- 54 W tym względzie do sądu odsyłającego należy zbadanie, w jakim zakresie taka spółka może, ze względu na specyfikę jej formy prawnej jako spółki osobowej oraz powiązania istniejące między nią a wspólnikami, stanowić tego rodzaju przypadek.
- 55 Natomiast jeżeli spółka taka uważa, że w celu wykonania zamówienia publicznego musi korzystać z zasobów wspólników, należy uznać, że polega ona na zdolności innych podmiotów w rozumieniu art. 63 dyrektywy 2014/24. W takim wypadku spółka ta powinna przedstawić nie tylko własny JEDZ, ale również JEDZ każdego ze wspólników, na którego zdolnościach zamierza polegać.
- 56 Prawdą jest, że jak podnoszą gminy, rząd niderlandzki i Komisja, motyw 1 rozporządzenia wykonawczego 2016/7 stanowi, że „jednym z głównych celów dyrektyw [2014/24] i [2014/25] jest zmniejszenie obciążeń administracyjnych w stosunku do instytucji zamawiających, podmiotów zamawiających oraz wykonawców, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw. Kluczowym elementem tych starań jest [JEDZ] [...]”.
- 57 Ten cel polegający na zmniejszeniu obciążeń administracyjnych stanowi jednak tylko jeden z celów tych dyrektyw. Z tego względu należy go w szczególności pogodzić z celem wspierania rozwoju zdrowej i skutecznej konkurencji między wykonawcami uczestniczącymi w zamówieniu publicznym, który wchodzi w zakres samej istoty przepisów Unii dotyczących procedur udzielania zamówień publicznych i jest chroniony w szczególności zasadą równego traktowania oferentów (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 maja 2017 r., Archus i Gama, C-131/16, EU:C:2017:358, pkt 25; a także z dnia 3 czerwca 2021 r., Rad Service i in., C-210/20, EU:C:2021:445, pkt 43).
- 58 Spoczywający na wspólnym przedsiębiorstwie, takim jak spółka jawna w rozumieniu prawa niderlandzkiego, obowiązek przedstawienia instytucji zamawiającej JEDZ dla tego przedsiębiorstwa oraz JEDZ dla każdego z jego wspólników, w sytuacji gdy uważa ono, że w celu wykonania zamówienia publicznego musi ubiegać się o zasoby tych wspólników, nie może być również sprzeczny z zasadą proporcjonalności, zagwarantowanej w art. 18 ust. 1 dyrektywy

2014/24, tym bardziej że, jak wynika zarówno z art. 59 ust. 1 akapit ostatni dyrektywy 2014/24, jak i z załącznika 1 do rozporządzenia wykonawczego 2016/7, wykonawcy mogą dostarczyć JEDZ, który był już wykorzystywany w poprzednim postępowaniu, pod warunkiem że potwierdzą, iż informacje w nim zawarte są nadal aktualne i pozostają istotne.

- 59 Wreszcie spoczywający na wspólnym przedsiębiorstwie, takim jak spółka jawna w rozumieniu prawa niderlandzkiego, obowiązek przedstawienia własnego JEDZ, jak również JEDZ dla każdego ze wspólników, na którego zdolnościach przedsiębiorstwo to zamierza polegać, stanowi wprawdzie obciążenie administracyjne, ale w żadnym wypadku nie może być utożsamiany z obowiązkiem zmiany reżimu prawnego przedsiębiorstwa.
- 60 Mając na względzie powyższe rozważania, na zadane pytania należy odpowiedzieć, że art. 59 ust. 1 dyrektywy 2014/24 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 10 i art. 63 tej dyrektywy, jak również w związku z załącznikiem 1 do rozporządzenia wykonawczego 2016/7, należy interpretować w ten sposób, że wspólne przedsiębiorstwo, które nie będąc osobą prawną, ma formę spółki podlegającej prawu krajowemu państwa członkowskiego, która jest wpisana do rejestru handlowego tego państwa członkowskiego, która mogła zostać utworzona zarówno tymczasowo, jak i na stałe, i której wspólnicy działają na tym samym rynku co ta spółka oraz są solidarnie odpowiedzialni za właściwe wykonanie zobowiązań przez nią zaciągniętych, powinno przedstawić instytucji zamawiającej jedynie swój własny JEDZ, gdy zamierza indywidualnie uczestniczyć w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub złożyć ofertę, pod warunkiem że wykaże, iż może wykonać dane zamówienie przy wykorzystaniu jedynie własnych zasobów osobowych i materialnych. Jeśli natomiast tego rodzaju wspólne przedsiębiorstwo uważa, że w celu wykonania zamówienia publicznego musi korzystać z zasobów danych wspólników, należy uznać, że polega ono na zdolności innych podmiotów w rozumieniu art. 63 dyrektywy 2014/24 i powinno zatem przedstawić nie tylko własny JEDZ, ale również JEDZ każdego ze wspólników, na którego zdolnościach zamierza polegać.

W przedmiocie kosztów

- 61 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 59 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE w związku z art. 2 ust. 1 pkt 10 i art. 63 tej dyrektywy, jak również w związku z załącznikiem 1 do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/7 z dnia 5 stycznia 2016 r. ustanawiającego standardowy formularz jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia,

należy interpretować w ten sposób, że:

wspólne przedsiębiorstwo, które nie będąc osobą prawną, ma formę spółki podlegającej prawu krajowemu państwa członkowskiego, która jest wpisana do rejestru handlowego tego państwa członkowskiego, która mogła zostać utworzona zarówno tymczasowo, jak i na stałe, i której wspólnicy działają na tym samym rynku co ta spółka oraz są solidarnie

odpowiedzialni za właściwe wykonanie zobowiązań przez nią zaciągniętych, powinno przedstawić instytucji zamawiającej jedynie swój własny jednolity europejski dokument zamówienia (JEDZ), gdy zamierza indywidualnie uczestniczyć w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub złożyć ofertę, pod warunkiem że wykaże, iż może wykonać dane zamówienie przy wykorzystaniu jedynie własnych zasobów osobowych i materialnych. Jeśli natomiast tego rodzaju wspólne przedsiębiorstwo uważa, że w celu wykonania zamówienia publicznego musi korzystać z zasobów danych wspólników, należy uznać, że polega ono na zdolności innych podmiotów w rozumieniu art. 63 dyrektywy 2014/24 i powinno zatem przedstawić nie tylko własny JEDZ, ale również JEDZ każdego ze wspólników, na którego zdolnościach zamierza polegać.

Podpisy